

KEURUUN KAUPUNKI
Keurusselän ympäristönsuojelujaosto
Keskusaukio 3
42700 KEURUU

YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Kokous 13.12.2017 § 74
Dnro 349/11.01.00/2010 (jatkoa
asialle 199/54/542/2008)

Annettu julkipanon jälkeen
20.12.2017

ASIA Ympäristönsuojelulain 28 §:n 2. momentin mukainen päätös, joka koskee olemassa olevaa hevostallin toimintaa.

HAKIJA Erkki Laakso
Hoskarintie 24
42700 Keuruu

Liike- ja yhteisötunnus: 1169976-9

LAITOS JA SEN SIJAINTI

Laitos	Ponilaakson hevostalli
Kunta	Keuruu
Kylä	Pohjaslahti
Tila	Myllypelto RN:o 249-408-23-2

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille 30.12.2015.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristöluvan hakeminen perustuu ympäristönsuojelulain (527/2014) 28 §:n 2 momenttiin sekä ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohtaan 11 a.

Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §:n 1 momentin 10 a -kohdan perusteella hevostallin toimintaa koskevassa ympäristölupa-asiassa toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Keurusselän ympäristönsuojelujaosto.

Myös tämän päätöksen ympäristönsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena toimii Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA MUUT PÄÄTÖKSET

Toiminnalle on Keurusselän ympäristönsuojelujaoksen 29.4.2010 (22.4.2010 § 27) Erkki Laaksolle myöntämä määräaikainen ympäristölupa (30 hevosta tai ponia). Lupamääräyksiä on muutettu osittain Vaasan hallinto-oikeuden 5.12.2011 ja korkeim-

man hallinto-oikeuden 27.8.2013 antamissa päätöksissä. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan määräaikainen ympäristölupa on voimassa 31.12.2016 asti ja uusi lupahakemus toiminnan jatkamiseksi tuli jättää 31.12.2015 mennessä.

Keuruun kaupungin rakennuslupaviranomainen on myöntänyt Erkki Laaksole seuraavat hevostallitoimintaan liittyvät rakennus- ja toimenpideluvat: Majoitustilat lupa 284/90, lantalan rakentaminen uudemman hevostallin yhteyteen lupa 16/97, hevostallirakennuksen laajennus lupa 192/98, maneesi lupa 24/06 ja toimenpidelupa 165/08 lantalakatoksen rakentamiseen.

Ympäristönsuojelusihteerin viranhaltijapäätös 3.9.2015 koskien kiinteistön vapauttamista liittymisestä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon.

SIJAINNIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Myllypellon tila sijaitsee Keuruun kaupungin Pohjaslahden kylässä noin kuusi (6) kilometriä Keuruun keskustasta kaakkoon. Tilakeskuksessa sijaitsee asuinrakennuksen lisäksi vanha hevostalli- ja majoitusrakennus, uusi hevostalli sekä maneesi. Tilakeskuksen ympärillä olevat pellot ovat laidunkäytössä. Itä- ja pohjoispuolelta tila rajoittuu Keurusselkään laskevaan Hoskarinjokeen, länsipuolelta asuinkäytössä olevaan Kersaharju -kiinteistöön ja eteläpuolelta laidun- ja metsäalueisiin. Etäisyys lähimpään asuinrakennukseen on karttatarkastelun perusteella hevostallista noin 130 metriä, maneesista noin 60 metriä ja tilan rajalta noin 30 metriä. Tilan välittömän lähiympäristön rakennuskannassa tai toiminnoissa ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2010 myönnetyn ympäristöluvan myöntämisen jälkeen, mutta alueelle on tullut voimaan Pohjoisjärven osayleiskaava (Keuruun kaupunginvaltuusto 14.3.2016 § 15). Osayleiskaavassa tilakeskuksen alue on merkitty merkinnällä AM-1 (Maatilojen talouskeskuksen alue / hevostila) ja laidunalueet merkinnällä MT (Maatalousalue). MT-alueen suunnittelumääräyksen mukaan alueelle sallitaan maatalouteen liittyvä rakentaminen, mutta ranta-alueelle sijoittuva rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen. Lähin uusi ohjeellinen rakennuspaikka on osoitettu noin 150 metriä tilakeskuksen eteläpuolelle. Alle 200 metrin etäisyydelle tilakeskuksesta on osoitettu kolme (3) rakennuspaikkaa. Keski-Suomen maakuntakaavan (YM 14.4.2009) puolustusvoimien Kalettoman varikon toimintaan liittyvä suojavyöhykealuevaraus (sv3) on otettu osayleiskaavassa huomioon.

Hevostallit ja laidunalueet sijaitsevat Lintusyrjänharjun vedenottoon soveltuvan pohjavesialueen pohjoisosassa pohjavesialueen reunavyöhykkeellä, maneesi muodostumisalueen rajalla. Harju on muodostumatyyppiltään vettä ympäristöön purkava harju. Keski-Suomen ELY-keskuksen alueelle laaditussa vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016 – 2021 Lintusyrjänharjun pohjavesialue on luokiteltu riskinalaiseksi ja huonossa tilassa olevaksi pohjaveden kohonneen kloridipitoisuuden vuoksi. Hyvä tila on arvioitu saavutettavan vuonna 2021 tiesuolauksen vähentämisen ja vähemmän haitallisiin liukkaudentorjunta-aineisiin siirtymisen myötä. Laajin Myllypelto-tilan lähialueen pohjaveden laatua ja virtausolosuhteita koskeva tutkimus Keski-Suomen ympäristökeskuksen tekemä, 8.6.2001 päivätty Lastenkodin pohjavesiselvitys. Tuolloin saatujen tutkimustulosten mukaan ihmistoiminnalla oli vaikutusta alueen pohjaveden laatuun, sillä pohjaveden typpi- ja suolapitoisuudet olivat luonnontilaiseen pohjaveteen verrattuna selvästi koholla. Nitraattipitoisuus Lastenkodin ottamoalueella oli yleisesti noin 15 mg/l, mutta korkeimmillaan lähes 30 mg/l, kun se luonnontilaisessa pohjavedessä on noin 1 mg/l. Lähimpänä Myllypelto-tilaa sijaitsevasta havaintoputkesta 17A tuolloin otetussa vesinäytteessä nitraattityypipitoisuus oli 8,85 mg/l eli pohjaveden laskennallinen nitraattipitoisuus oli 39,2 mg/l. Pohjaveden virtaus tapahtui pohjavesialueen pohjoisosassa etelään ja eteläosassa pohjoiseen. Pohjave-

den laadusta on käytettävissä neljä (4) uudempaa toiminnanharjoittajan toimittamaa tutkimustulosta (havaintoputki 17A). Lämpökestoisia koliformisia bakteereita näytteissä ei ole ollut.

Taulukko 1. Pohjaveden tutkimustulokset vuosilta 2009 – 2017 verrattuna sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 1352/2015 annettuihin talousveden laatuvaatimuksiin ja -suosituksiin.

Näytepäivämäärä / Tutkittava parametri	24.6.2009	16.5.2016	3.11.2016	17.5.2017	2.11.2017	SosTMA 1352/2015 1), 2)
Kokonaistyyppi mg/l	7,6	11	3,5	5,8	4,0	
Nitraattityppi (NO ₃ ⁻) mg/l	7,4	10,0	3,6	5,6	3,0	50 ¹⁾ (50) ³⁾
Pohjaveden laskennallinen nitraattipitoisuus mg/l	32,8	44	16	24,8	13,2	
Nitriittityppi (NO ₂ ⁻) mg/l	0,003	0,014	0,0067	0,014	0,11	0,50 ¹⁾
Ammoniumtyppi (NH ₄ N) mg/l	0,012	0,024	0,034	0,048	0,13	0,50 ²⁾ (0,2) ³⁾

¹⁾ laatuvaatimus (SosTMA 1352/2015)

²⁾ laatusuositus (SosTMA 1352/2015)

³⁾ SYKE ja YM 2012/2015: Ohje pohjaveden määrällisen ja kemiallisen tilan luokitteluun – päivitetty arviointiperusteet.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 8.6.2015 Keuruun kaupungin Keuruun Vesi-liikelaitokselle vesilain mukaisen luvan pohjavedenottamon rakentamiseksi Lintusyrjänharjun pohjavesialueelle noin 2,8 kilometriä tilalta Myllypelto etelään, mutta päätös ei ole lainvoimainen. Vedenottamon rakentamisesta ei ole tällä hetkellä päätöstä. Noin 250 metriä tilakeskuksen eteläpuolella sijaitsee 1990-luvun alkupuolella suljettu Keuruun kaupungin ns. lastenkodin vedenottamo. Ottamon saaneeraamista vedenottamokäyttöön ei ole suunniteltu.

Tilan laitumet rajautuvat Hoskarinjokeen, joka on osa Asunnan reittiä (Pohjoisjärven alue 35.681). Hevostallien ja lantalan etäisyys joesta on karttatarkastelun perusteella noin 45 metriä. Hoskarinjoki on luokiteltu keskisuureksi kangasmaiden joeksi, joka on fysikaalis-kemialliselta tilaltaan hyvässä, hydrologis-morfologiselta tilaltaan huonossa ja ekologiselta tilaltaan tyydyttävässä tilassa (Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016 – 2021). Keski-Suomen ympäristökeskuksessa valmistui vuonna 2007 kalataloudellinen kunnostussuunnitelma Asunnan reitin virtavesialueiden kunnostamiseksi. Hoskarinjoen erooituneet ranta-alueet tuotiin suunnitelmassa esille yhtenä reitin vesiensuojelullisena ongelma-alueena ja suunnitelman mukaan alueen pehmeä ja herkästi syöpyvä maaperä tulisi ottaa huomioon alueen maankäytössä muun muassa aitaamalla rantalaitumet niin, etteivät eläimet pääse jokeen saakka. Keski-Suomen ELY-keskus päivitti kunnostussuunnitelman keväällä 2016 Asunnan reitin Pohjoisjärven yläpuoliselta osalta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on antanut Keuruun kaupungille vesilain mukaisen luvan Pohjoisjärven yläpuolisen Asunnan reitin kunnostamiseksi 7.12.2017 (nro 152/2017/2, dnro LSSA-VI/4565/2016).

Tila ei sijaitse eikä sen välittömässä läheisyydessä ole Natura 2000 –verkoston kohteita tai muita luonnonsuojelualueita. Tila on osa maakunnallisesti arvokasta Mannis-

kylän - Hoskarin maisema-alueetta, joka on myös Keski-Suomen maakuntakaavan aluevaraus. Voimassa olevan maakuntakaavan (YM 14.4.2009) suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Myös tarkistetussa maakuntakaavassa (maakuntavaltuuston hyväksymä 1.12.2017) maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen varaus tulee säilymään, lisäksi alue sisältyy laajempaan kulttuuriympäristön vetovoima-alueeseen. Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen suunnittelumääräyksen mukaan *"Alueella tulee edistää kestävän maatalouden harjoittamista. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön."*

TOIMINTA JA TOIMINNASSA TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Eläintilat ja yleiskuvaus toiminnasta

Hakija on asunut tilalla vuodesta 1986. Tilan omistajilla on hevosten kasvatusta- ja jalostustoimintaa, lisäksi tilalla on ollut ratsastuskoulu- ja leiritoimintaa 1990-luvun alkupuolelta. Toiminta on yhtiöitetty vuonna 2005 niin, että ratsastus- ja leirikoulutoiminnasta vastaa Ponilaakso Oy, jonka omistavat nykyisin Erkki ja Kirsti Laakso sekä Ville ja Hanna Laakso. Ratsastustunneilla käy viikoittain noin 100 asiakasta.

Tilalla on kaksi hevostallirakennusta. Vanhemmassa vuonna 1954 rakennetussa tallirakennuksessa on tilat poneille. Uudempi hevostallirakennus on rakennettu vuonna 1985 ja sitä laajennettiin vuonna 1997 rakentamalla lantala. Lantala muutettiin karstatiiloiksi 2000-luvun alussa. Toiminnanharjoittajan mukaan tallien enimmäiseläinmäärä on 30 hevosta tai ponia (19 täysikasvuista hevosta ja 11 ponia tai varsaa).

Tilalla olevien hevosten ja ponien määrä vaihtelee erityisesti opetuskäytössä tarvittavien hevosten sekä hoitohevosten määrän mukaan. Tällä hetkellä tilalla on yhteensä 21 hevosta ja ponia. Näistä kaksi (2) oli hoitohevosia, lopuista noin puolet Erkki tai Kirsti Laakson omistamia hevosia ja puolet Ponilaakso Oy:n omistamia opetuskäytössä olevia poneja. Hevosten ja ponien / varsojen keskinäisen määrän vaihtelun lisäksi myös kokonaiseläinmäärä vaihtelee eri vuodenaikoina niin, että kesäisin hevosia on tilalla vähiten. Yleisesti hevosten määrä on viime vuosina vähentynyt.

Lannan käsittely ja varastointi

Lanta varastoidaan vuosina 2012 – 2014 uudemman hevostallin yhteyteen rakennetussa katetussa lantalassa. Betonirakenteinen lantala on kooltaan 6 x 12 x 1,5 metriä, jolloin sen laskennallinen tilavuus on 180 m³. Ajoluiskan korkeus on 20 cm. Kivi- ja kivekkeenä käytetään turvetta. Lantala tyhjenetään pääsääntöisesti kaksi (2) kertaa vuodessa toimittamalla lanta pääosin Humuspehtoori Oy:lle Kangasalalle (toistaiseksi voimassa oleva 16.9.2009 päivätty vastaanottosopimus, saapunut viranomaiselle 22.4.2010). Lisäksi toiminnanharjoittajalla on käytössään noin 16 hehtaaria peltoa, jolla lantaa voidaan käyttää lannoitteena nurmia uusittaessa. Lannoituskäyttö vaihtelee nurmien uusimistarpeen mukaan.

Laidunnus

Kaikkia eläimiä laidunnetaan tilakeskuksen ympärillä olevilla laitumilla. Tilan oma laidunala on noin 2,8 hehtaaria, lisäksi vuodesta 2016 lähtien tilalla on ollut kesäaikaisessa vuokratkäytössä noin 4 hehtaaria Hoskarinjoen vastarannalla. Laitumet rajoit-

tuvat Hoskarinjokeen. Eläimillä on vapaa pääsy jokeen juomaan. Hevosia lisäruokitaan laitumille ympäri vuoden, mutta varsinaista pysyvää tai kiertävää ruokintapaikkaa laitumilla ei ole. Kesäisin osa hevosista on sijoitettuna myös muualle, mikä vähentää tilan laitumiin kohdistuvaa laidunpainetta. Talvisin hevosten jaloitteluun käytetään koko omaa laidunalaa ja lisäksi vuokra-alasta on myös talviaikaisessa käytössä 1 hehtaari.

Pesu- ja muut jätevedet

Talousvesi johdetaan tilalle vesihuoltolaitoksen (Keuruun Vesi) verkostosta. Uudemmassa hevostallirakennuksessa on hevosten pesupaikka sekä sosiaalitila, jossa on vesi-WC. Vanhemman tallirakennuksen ullakotiloissa on majoitustilat 10 hengelle ja näiden yhteydessä on vesi-WC. Kaikki tilan jätevedet, myös asuinrakennuksen, johdetaan kahteen umpisäiliöön, joiden yhteistilavuus on arviolta noin 16 m³. Säiliöt tyhjentää jätehuoltoyritys 3 - 6 kertaa vuodessa ja toimittaa jäteveden Jaakonsuon jätevedenpuhdistamolle.

Uudemmassa hevostallirakennuksessa olevan hevosten pesupaikan lisäksi hevosilla on pesupaikka myös kyseisen tallirakennuksen länsipäädyssä. Pesupaikka on hiekkapohjainen ja pesuvedet imeytyvät maahan. Hevosten pesussa ei käytetä pesuaineita.

Jätteet

Toiminnassa syntyvät vaaralliset jätteet (jäteöljyt, akut ja loisteputket) toimitetaan keräyspisteisiin. Muovijäte toimitetaan Kuusakoski Oy:lle tai Erkki Salminen Oy:lle. Muut jätteet toimitetaan kunnallisen jätehuollon kautta käsittelyyn. Pilaantunut rehu toimitetaan lannan mukana pienissä erissä Humuspehtoori Oy:lle.

Polttoaineiden ja kemikaalien varastointi

Tilalla ei ole polttoainesäiliöitä eikä tilalla varastoida myöskään muita öljytuotteita. Koneiden ja autojen öljyt vaihdetaan yleensä huoltamoilla. Traktorin polttoaine tuodaan kanisterilla ja se laitetaan suoraan tankkiin. Koska viljely perustuu luonnonmukaiseen tuotantoon, ei tilalla käytetä tai varastoida kasvinsuojeluaineita.

Toiminnasta aiheutuva liikenne

Liikenne on normaalia toimintaan liittyvää liikennöintiä. Rehukuljetuksia on 3 - 4 kertaa kuukaudessa. Jäteauto käy kerran viikossa. Eläinkuljetukset ovat satunnaisia. Suurin osa liikenteestä on asiointi- ja asiakasliikennettä, koska tilalla on säännöllistä ratsastuskoulu- ja leiritoimintaa sekä hoitohevosia. Kaikki raskas liikenne ja suurelta osin myös asiakasliikenne tapahtuu Heikkiläntien kautta. Tilalle on kulku myös Hoskarintien kautta.

ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN SOVELTAMISESTA

Hakijan arvion mukaan toiminnan vaikutus ympäristöön on vähäinen ja se on viime vuosina vähentynyt.

TOIMINTAAN LIITTYVÄT RISKIT JA TOIMET HÄIRIÖTILANTEISSA

Toimintaan liittyvät riskit, onnettomuuksien ennaltaehkäisy sekä toiminta häiriötilanteissa on käyty läpi tilalle laadituissa turvallisuusasiakirjassa ja laatukäsikirjassa. Tilalle on myönnetty laatusertifikaatti (no 413-05-01/2).

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty pohjavesinäytteenottotuloksilla 30.8.2016, 23.2.2017, 21.8.2017 ja 20.11.2017.

Hakemuksesta tiedottaminen

Kuulutus on julkaistu Keuruun kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja internetsivuilla 6.9. – 6.10.2016. Lisäksi on lähetetty erityistiedoksianto lähinaapureille (4 kpl) ja Keuruun kalastusalueelle tavallisena kirjeenä 5.9.2016.

Tarkastukset ja neuvottelut

Tilalle on tehty tarkastuskäynnit 15.3. ja 20.4.2016. Tarkastuskäynneistä on laadittu yhteinen muistio, joka on toimitettu läsnä olleille. Tarkastuksilla todetut seikat on otettu huomioon lupa-asian käsittelyssä.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (Keski-Suomen ELY-keskus), Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomaisen sekä Keuruun Veden lausunnot.

Keski-Suomen ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että lupahakemusta on täydennetty ottamalla 26.5.2016 vesinäyte rautaputkesta Heikkiläntien läheisyydestä. Vesinäytteen nitraattityypipitoisuudesta (10,0 mg/l) laskennallisesti saatu nitraattipitoisuus on 44 mg/l. Luonnontilaisen pohjaveden nitraattipitoisuus on yleensä noin 1 mg/l. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 401/2001 mukaan talousveden nitraattipitoisuus saa olla enintään 50 mg/l ja nitraattityypipitoisuus 11 mg/l.

24.6.2009 otetun vesinäytteen tulosten mukaan kokonaistyyppi on ollut 7600 µg/L, ammoniumtyppi (NH₄-N) 12 µg/l, nitriittityppi (NO₂-N) 3 µg/l ja nitraattityppi (NO₃-N) 7400 µg/l. Lämpökestoisia koliformisia bakteereita näytteessä ei ollut. Vesinäyte oli otettu Keski-Suomen ympäristökeskuksen 8.6.2001 laatimassa Lastenkodin pohjavesiselvityksen kartassa esitetystä havaintopisteestä 17A. Vesinäytteen nitraattityypipitoisuudesta (7,4 mg/l) laskennallisesti saatu nitraattipitoisuus on ollut 32,8 mg/l.

2016 otetussa vesinäytteessä nitraattipitoisuus on korkea ja myös muiden parametrien osalta näytetulokset ovat kohonneet vuoden 2009 tuloksista. Hevosten ulosteiden sisältämät typen ja fosforin yhdisteet huuhtoutuvat sade- ja sulamisvesien mukana pintavaluntana vesistöön ja huuhtoutuvat helposti myös pohjaveteen. Eläinten lanta on yksi merkittävä yleinen ongelma pohjavesialueiden kohonneisiin nitraattipitoisuuksiin.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaan pohjaveden pilaaminen on kielletty. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa esim. pohjaveden pilaantumisvaaraa.

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että lupa voidaan myöntää määräaikaiseksi, korkeintaan 31.12.2021 saakka. Jos toimintaa aiotaan jatkaa, uusi lupahakemus tulee toimittaa lupaviranomaiselle viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä. Lupahakemukseen tulee liittää vesinäytteiden tulokset.

Toiminnanharjoittajan tulee selvittää toiminnasta aiheutuvan nitraatin mahdollinen kulkeutuminen pohjaveteen. Selvityksessä tulee esittää suojaustoimenpiteet millä pohjaveden mahdollinen pilaantuminen voidaan estää. Keski-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Erkki Laakson hevostallin toiminnasta mahdollisten pinta- ja pohjavesiin aiheutuvien haittojen ja riskien ennaltaehkäisemiseksi tulee selvitys olla luvassa lupamääräyksenä. Selvityksen laatijan tulee olla asiaan hyvin perehtynyt konsultti ja selvitys tulee tehdä Keski-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Selvitys tulee toimittaa lupaviranomaiselle ja Keski-Suomen ELY-keskukselle viimeistään 31.12.2016.

Keski-Suomen ELY-keskuksen käsityksen mukaan kuormitusta pohjavesiin voi aiheutua mm. lannan varastoinnista, lannan levityksestä, eläinten laiduntamisesta ja talviaikaisesta jaloittelusta ja mahdollisesti maneesin käytöstä. Lupamääräyksillä tulee varmistaa, että toiminnasta ei aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Eläinsuojien ja lantalan pohjarakenteiden tulee olla vesitiiviitä, ettei niistä pääse valumia pohjavesiin. Lupaviranomaisen tulee varmistaa rakenteiden vesitiiveys.

Lantala tulee tyhjentää perusteellisesti vuosittain. Hevosia ei saa laiduntaa tai jaloitella pohjaveden muodostumisalueella eikä lantaa saa levittää pohjaveden muodostumisalueella sijaitseville pelloille. Keski-Suomen ELY-keskuksen käsityksen mukaan hevosten ympärivuotisesta jaloittelusta maapohjaisilla tarha-alueilla aiheutuu riski sekä pinta- että pohjaveden laadulle. Tämän vuoksi hevosten jaloittelun alueiden hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi vesiensuojelusyistä hevosten jaloittelu- ja laidunalue tulee aidata siten, että Hoskarinjoen varrelle jätetään vähintään 5 – 10 metriä leveä suojavyöhyke vesistön kuormituksen vähentämiseksi.

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että koska eläinsuojat sijaitsevat pohjavesialueella ja lannan varastointi tapahtuu pohjavesialueella, tulee lupaviranomaisen asettaa pohjaveden tarkkailuvelvoite toiminnanharjoittajalle. ELY-keskuksen käsityksen mukaan vesinäytteistä tulee tutkia ainakin kokonaistyyppi-, ammonium- ja nitraattipitoisuudet sekä lämpökestoisten koliformisten bakteerien määrä.

Vesinäytteet tulee ottaa vähintään kaksi kertaa vuodessa. Näytteet tulee ottaa ulkopuolisen, koulutuksen saaneen näytteenottajan toimesta. Jos tarkkailussa havaitaan pohjaveden tilan huononemista, tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin kuormituksen vähentämiseksi.

Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomainen toteaa, että toiminnanharjoittaja on monilta osin jättänyt noudattamatta määräaikaisen ympäristöluvan velvoitteita aiheuttaen sen, että tilan aiheuttamista vaikutuksista esimerkiksi pohjavedelle ei ole saatu tietoa kuten oli tarkoitus määrättäessä määräaikaista ympäristölupaa. Tietoa tilan aiheuttamien vaikutusten suuruudesta ei ole ja samalla toiminnanharjoittaja on osoittanut osittain piittaamattomuutta ympäristöluvan lupamääräyksiin. Huomioiden nämä seikat ja tilan sijainti I-luokan pohjavesialueella ja satunnaisten pohjavesitulosten

ten perusteella ainakin nitraatin pitoisuuden koholla oleminen emme pidä suositeltavana toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan myöntämistä näillä tiedoilla. Nitraattipitoisuus on kohonnut lähelle talousveden laatuvaatimuksen rajaa ja ylittyesään aiheuttaisi terveyshaittaa käyttäjille ja siten käytännössä estäisi pohjaveden käytön talousvetenä ilman tehokasta puhdistusta.

Määräaikaisessa ympäristöluvassa annettua lupamääräystä 2 selvityksestä nitraatin kulkeutumisesta pohjaveteen ja suojaustoimenpiteistä ei ole teetetty. Selvitys tulee teettää asiantuntevalla toimijalla pohjaveden suojelemiseksi.

Lantala on rakennettu määräaikaisen ympäristöluvan määräämää selvästi pienempänä. Tarkastuksen yhteydessä oli havaittu lantalan olleen niin täynnä, että lantavesiä valui ympäristöön. Lantalan tyhjennysväliä (kuljetus Humuspehtoorille) tulee tihentää ja kiinnittää huomiota riittävään kuivikkeen käyttöön lantanesteiden maaperään valumisen estämiseksi ja siten pohjaveden pilaamisen estämiseksi. Lantalan jättäminen rakennusvaiheessa lupamääräyksen vastaisesti ilman salaojaputkia ja näytteenottoaivoa hankaloittaa lantalan pohjavesivaikutuksen tarkkailua ja mahdollisten terveyshaittojen ehkäisyä.

Maneesi sijoittuu pohjaveden muodostumisalueelle ja siksi lannan kerääminen hiekkapohjaisesta maneesista on tärkeää, jotta estetään haitallinen terveysvaikutus pohjaveteen. Tarkastuksessa toiminnanharjoittajan kertomaa naakkojen lannan levittelyä on varmasti mahdollista ehkäistä säännöllisellä lannan keräämisellä tuntien välissä ja esim. sen säilyttämistä peitettynä ennen lantalaan viemistä jos naakat levittävät sitä kottikärryistä tms.

Väliaikaisessa ympäristöluvassa lupamääräyksessä 16 määrätty pohjavesitarkkailu tulee mahdollisten terveyshaittojen syntymisen havaitsemiseksi toteuttaa jatkossa määräyksen mukaisena säännöllisenä kaksi kertaa vuodessa rakentamalla asiantuntevan konsultin avustuksella kunnollinen pohjaveden tarkkailuputki sopivaan paikkaan.

Keuruun Vesi toteaa lausunnossaan, että toiminta sijoittuu Lintusyrjänharjun pohjavesialueen pohjoispäähän. Alueen pohjaveden nitraattiarvot ovat selvästi koholla. Aiemman ympäristöluvan ehtoja ei ole kaikilta osin noudatettu. Esimerkiksi pohjaveden tarkkailua ei ole toteutettu eikä nitraatin kulkeutumista pohjaveteen selvitetty.

Keuruun Vesi toteaa, että uudessa ympäristöluvassa on edelleen säädettävä pohjaveden laadun tarkkailusta riittävällä tavalla, esimerkiksi 2 kertaa vuodessa otettavalla näytteellä. tarvittaessa tulee asentaa näytteenottoon soveltuva havaintoputki pohjaveden virtaussuuntaan tilan eteläpuolelle. Tiedot pohjaveden laadusta ja mahdollisesta uudesta havaintoputkesta tulee toimittaa myös vesilaitokselle. Lisäksi selvitys nitraatin kulkeutumisesta pohjaveteen tulee tehdä ja kohtuulliset toimenpiteet kulkeutumisen ehkäisemiseksi suorittaa.

Pohjaveden virtaussuunta on alueella etelään kohti Lintusyrjänharjua. Lintusyrjänharjulla, jonne vedenotto on suunniteltu rakennettavaksi, pääasiallinen virtaussuunta on pohjoiseen. Riski mahdollisten haitta-aineiden kulkeutumisesta uudelle vedenotolle asti on melko pieni.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin kuulemisaikana kolme (3) muistutusta.

Pohjoislahden osakaskunta toteaa muistutuksessaan, että hakemusasiakirjoista, erityistiedoksiannosta ja paikallisista havainnoista ilmenee, ettei toiminnassa ole tapahtunut muutoksia. Pohjaslahden osakaskunnalla ei ole asiasta muuta lausuttavaa.

Keuruun kalastusalue toteaa muistutuksessaan seuraavaa: Keuruun kalastusalue (jatkossa KKA) katsoo olevansa kyseisessä ympäristölupa-asiassa asianosainen, koska kyseisestä hevostallitoiminnasta koituu vesistölle, kalastolle ja koko vesiekologialle haitallisia päästöjä sekä pistekuormitusta Hoskarinjokeen, Rimminlahteen, Mannislahteen ja Keurusselkään asti. Tästä johtuen kalastusalue esittää hakemuksen suhteen seuraavaa:

Lähtökohtana Vaasan hallinto-oikeus (jatkossa VHO) on päätöksessään (päiväty 5.12.2011, nro 11/0845/2) ja korkein hallinto-oikeus (jatkossa KHO) on päätöksessään (annettu 27.8.2013, taltionumero 2652) antanut KKA:n näkemyksen mukaan selkeät perustelut Erkki ja Kirsti Laakson tilalla Myllypelto Rn:o 23:2 (Pohjaslahti, Keuruu) sijaitsevan hevostallitoiminnan ympäristöluvalle vuoden 2016 loppuun saakka. Lisäksi KKA on antanut saman lupaprosessin suhteen 25.11.2008 lausunnon, jossa on esitetty seuraavat kolme vaatimusta:

- Vaatimus 1. Keuruun kalastusalue vaatii, että kyseisessä hevostaloustoiminnassa on noudatettava Suomessa v. 2004 voimaan tullutta vesienhoitolakia, joka toimeenpanee EU:n vesipolitiikan puitedirektiiviä. Lisäksi lupapäätöstä laadittaessa pitää ehdottomasti noudattaa valtioneuvoston periaatepäätöstä 19.3.1998 vesiensuojelun tavoitteista sekä lakia vesienhoidon järjestämisestä 30.12.2004/1299. Päätöksessä todetaan muun muassa, että ”sovelletaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa, ympäristön kannalta parasta käytäntöä sekä varovaisuus- ja aiheuttaja maksaa –periaatetta”. Tällöin on lupaa käsiteltäessä erityisen merkittävästi paneuduttava viime vuosina esiintyneisiin ympärivuotisiin tulvaolosuhteisiin sekä hevostalouden vaikutuksiin tulvivilla joenvarsilaitumilla ja –pelloilla. KKA:n mielestä ei riitä, että talleilla ja lantalassa muodostuva lanta käsitellään pykälien mukaan, vaan allekirjoittaneen vaatimus on, että Hoskarinjokeen ei saa päästää lantaa eikä toiminnasta aiheutuvaa jätettä myöskään joenvarsilaitumilta ja –pelloilta – eikä myöskään tulvakausion aikana. Joen ja vesistöjen rannat on suojattava varmasti riittävän leveällä suojavyöhykkeellä (vertaa turvetuotannon pintavalutuskentät) valumien ja lannan pääsyn estämiseksi vesistöön ympärivuotisesti – myös ja nimenomaan raskaidenkin tulvakausion aikana! Hevosten uittaminen ja niiden kahlaaminen joessa tulee myös kieltää edellä mainituista syistä johtuen.

EU:n vesipuitedirektiivi edellyttää yksiselitteisesti, että vallitsevaa vesistön tilaa ei saa millään tavoin heikentää tai huonontaa siitä, mitä se aikaisemmin on ollut. Vesien suojelusta annetun neuvoston direktiivin 78/659/ETY (18.07.1978) päämäärä on suojella ja parantaa virtaavien tai seisovien makeiden vesien laatua, kun näissä elää tai, jos pilaantumista vähennettäisiin tai se estettäisiin, voisi kyetä elämään kaloja (tai rapuja), jotka kuuluvat luonnon monimuotoisuutta kuvaaviin kotoperäisiin lajeihin. Jokirapu on valitettava esimerkki siitä, mikä laji on ennen ollut erittäin runsaslukuinen, myös Hoskarinjoessa. Viime vuosina tehdyissä koekalastuksissa jokirapuja ei ole enää Hoskarinjoesta valittavasti tavattu.

Ympäristöministeriön ohjeistossa ”Vesiensuojelun Suuntaviivat 2015” sanotaan mm. seuraavaa: Vesiensuojelun suuntaviivojen keskeiset aihealueet ovat rehevöitymisen vähentäminen, haitallisista aineista aiheutuvan kuormituksen vähentäminen, pohjavesien ja vesiluonnon suojelu, vesirakentamisesta ja

säännöstelystä aiheutuvien haittojen vähentäminen sekä vesien kunnostus. Yleistavoite on vesien hyvä tila vuoteen 2015 mennessä ja tilan heikkenemisen estäminen. Nyt pitää erityisesti muistaa, että ympäristöluvan hakijan Myllypelto-tila sijaitsee Lintusyrjänharjun tärkeällä pohjavesialueella!

- Vaatimus 2. Laakson hevostalouden ja Ponilaakso Oy:n toiminnan tulee ilman poikkeusta noudattaa näitä edellä mainittuja lakeja ja säännöstöjä.
- Vaatimus 3. Lisäksi koko Asunnan reitti Hoskarinjoki mukaan lukien on alueellisesti tärkeä lohipeitevesialue, jota aletaan lähiaikoina kunnostaa Keski-Suomen ympäristökeskuksen toimesta (Dnro KSU-2003-V-94). Kyseisen projektin valmistelu on alkanut jo yli 40 vuotta sitten, ja hankkeen kustannusarvio oli v. 2007 noin 200.000 euroa, ilman suunnatonta tulevaa talkootyötä ja kaiken lisäksi tulevia kalasto- ja rapuistutuksia. Tämä asia on erittäin tärkeä ja se tulee muistaa ja ottaa huomioon, kun laaditaan kyseistä ympäristölupaa ja sen yksityiskohtia.

KKA uudistaa edelliset kolme eri vaatimusta ja lausuu vielä seuraavaa: Lintusyrjänharjun pohjavesialueelle tullaan lähiaikoina rakentamaan Keuruun kaupungin kannalta erittäin tärkeä vedenottamo, joten pohjaveden laatua ja määrää tulee suojella ja seurata jatkuvasti. VHO:n päätöksen sivulla 7 esitetyt pohjaveden nitraattipitoisuudet ovat KKA:n näkemyksen mukaan jo nyt hyvin huolestuttavat ja KVVY:n lausunnon (testausseloste 29.8.2016 nro 16-15882) mukaan nitraattipitoisuus on Ponilaakson näytteessä ”hyvin lähellä yksityisten kaivovesien laatuvaatimusten enimmäisrajaa”. VHO:n päätöksessä on lisäksi (sivu 10) edellytetty, että vesinäytteitä olisi pitänyt analysoida vuosittain kaksi kertaa vuodessa ajalla 2010 – 2016. Nyt hakemuksen liitteenä on ainoastaan yksi näytekertta, joten KKA:n käsityksen mukaan näytteenottoa on laiminlyöty merkittävästi ja nyt päättyvän lupamääräysten vastaisesti. KKA vaatii, että tämä seikka on otettava huomioon uutta lupahakemusta käsiteltäessä.

Asunnan reitin kunnostushanke on lähtemässä vuonna 2017 etenemään usean vuoden hiljaisen jakson jälkeen. Joessa elää geneettisesti omaa perimää oleva erittäin harvinainen järvitaimenkanta, mille po. kunnostuksen avulla tullaan luomaan uusia lisääntymis- ja suoja-alueita. KKA:n käsityksen mukaan on hyvin tärkeätä, että joen veden laatua ei enää kuormiteta tietoisesti ja välinpitämättömin / piittaamattomin toimin, missään kohtaa Asunnan reitin varrella, eikä siis myöskään po. hevostallin toiminnan kautta. KKA:n näkemyksen mukaan kuormitusvalvontaa tulee lisätä koko reitin varrella ja vedenlaatuanalyysijä (sekä pintavedestä että pohjavedestä) on lisättävä huomattavasti nykyisin tapahtuvaan tai toteutuneeseen seurantaan verrattuna. Keuruun kaupungilla ja Keurusselän ympäristönsuojelijaostolla on tässä valvonta-tehtävässä hyvin merkittävä ja vastuullinen rooli.

Lopuksi: YSL 8 §:n mukaan pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton. YSL 42 §:n mukaan luvan myöntäminen edellyttää, että hevostallin toiminnasta ei aiheudu yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa esimerkiksi pohjaveden pilaantumisvaaraa. KKA:n käsityksen mukaan hakijan toiminta nyky muodossaan sijoittuu niin arkaluonteiselle ja Keuruun kaupungin kannalta tärkeälle pohjavesialueelle, että näihin seikkoihin on suhtauduttava erityisellä vakavuudella ja suurta varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun ympäristölupa-asiaa käsitellään. Käsityksemme mukaan uutta vedenottamoa tulee jatkossa käyttämään koko Keuruun keskustaajama eli tuhannet ihmiset, joten veden laadun pitää olla moitteeton myös kauas tulevaisuuteen. Hakemuksen liitteenä olevien VHO:n ja KHO:n päätösten sekä etenkin Keski-Suomen ELY-keskuksen (eli entinen ympäristökeskus) lausunnon perusteella voidaan KKA:n näkemyksen mukaan päätellä, että varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu nyt päät-

tyvän luvan aikana asianmukaisesti ja luvan valvonta on ollut heikkoa. Pohjaveden laatu on jo tällä hetkellä ongelmallinen (nitraattipitoisuus) tehtyjen selvitysten perusteella. Keuruun kaupungin uuden vedenottamon rooli ja Lintusyrjänharjun pohjaveden laatu tulee täten olemaan KKA:n mielestä ratkaisevassa asemassa uudesta luvasta päätettäessä. Keuruun kalastusalueen mielestä ympäristölupaa ei voida myöntää, jos näihin esitettyihin seikkoihin ja vaatimuksiin ei suhtauduta asianmukaisella vakavuudella.

AA ja BA esittävät muistutuksessaan mielipiteenään ja huomautuksenaan asiasta seuraavaa:

- Laitumet tai osa niistä rajoittuu vesistöön. Huomioitavaa olisi aidata laidunmaat siten, että eläimet eivät pääse joen veteen (rantapenkereen valumat, vesistön tila vrt. virtavesien kunnostushanke).
- Laitumien talviaikaisista ruokintapaikoista ei ole selvitystä. Etäisyys vesistöä?
- Eläinsuojan jätevesien johtamisesta ei ole annettu selvitystä.
- Säilörehun pyöröpaalit varastoidaan osin tilan piha-alueella ja nykyisin myös tilalle johtavan, tonttimme läpi johtavan tien läheisyydessä. Tarpeettomia / pilaantuneita (?) pyöröpaaleja on myös kerätty tilojemme välisen rajalinjan läheisyyteen.
- Tilalla poltetaan säännönmukaisesti (jotain?) – pilaantuneita rehuja? Käsitteystä aiheutuu lähinaapureille savu- ja hajuhaittoja. Savumuodostelma on kitkerän hajuista sekä aiheuttaa pääkipua ja hengityselinoireita. Polttoa on tapahtunut tänä kesänä myös Heikkiläntien toisella puolella sijaitsevalla alueella.
- Liikenne tilalle tapahtuu kahta reittiä, josta raskas liikenne, osa eläinkuljetuksista sekä huomattava osa asiointi- ja asiakasliikenteestä (useita / pv) tapahtuu Heikkiläntien kautta. Lisäksi saattokuljetus ja ajoittainen hevospeljetusten lastaus tapahtuu Heikkiläntien risteysalueelle.

Hakijan kuuleminen

Hakijaa on kuultu lausunnoista ja muistutuksista hallintolain 34 §:n mukaisesti 14.10.2016 sähköpostitse lähetetyllä kirjeellä. Hakija on antanut kirjallisen vastineensa 2.11.2016. Vastineessa todetaan seuraavaa:

Keuruun kaupungin terveysuojeluviranomaisen lausunto:

- Etäisyys käyttöön otettavaan vedenottamoon on noin 5 – 5,5 km, koululle noin 3 km.
- 20.4.2016 lantalasta ei valunut lantavettä, vaan kevään sulamis- ja sadevesiä valui lantalaan päin (reunalle). Kyseessä on katettu kuivalantala ja kuivikkeena turve ja lanta pysyy talikossa.
- Kakaravaara on ilmeisesti Kersaharju.
- Pohjaveden tarkkailusuunnitelmana on ollut näyte 2 kertaa vuodessa. Olen pyytänyt Taina Lahtinen-Joensalmelta listaa heidän hyväksytyistä näytteenottajista ja olen sellaisen saanut 20.4.2016 klo 15.38 ja näyte on otettu välittömästi eli 26.5.2016 ja toinen näyte on sovittu syksylle ja tällä hetkellä en tiedä onko otettu.
- Lanta kerätään ratsastuskentältä ja maneesista sitä mukaa kun sitä tulee. Naakkoja ei ole maneesissa.
- Tällä hetkellä lantala riittää 5 – 6 kk riippuen turpeen laadusta. Emme ole riippuvaisia lannanlevitykselle yms. ajoista, viitataan sopimukseen Humuspehtoorin kanssa.

Keski-Suomen ELY:n lausunto:

- Vesinäyte on otettu meidän maalla sijaitsevasta rautaputkesta.
- Selvityksen laatijan tulee olla asiaan hyvin perehtynyt ja selvitys tulee tehdä K-S ELY:n hyväksymällä tavalla. Nyt en tiedä mikä on ELY:n hyväksymä tapa ja mikä taho asian voi tehdä. Tarvitsen 2 – 3 tahon yhteystiedot, jotta voin kilpailuttaa parhaan tekijän.

Keuruun Vesi:

- Lausunnon viimeinen kappale kertoo ilmeisesti paljon asiasta. Meidän kohdalta harjasta purkautuu vettä kahta salaojaputkea pitkin ympäri vuoden Hoskarinjokeen, vesi ei ole Keuruun Veden mukaan verkostovettä.

AA:n ja BA:n mielipide:

- Tilalla poltetaan säännöllisesti jotain...? Asuinrakennuksemme lämmitetään puilla kuten x:ssakin. Etenkin talvisin on jonkin verran lämmitettävä.

Yleistä

- Lähinaapurimme on perustanut lampolan noin 6 metrin päässä rajastamme sijaitsevaan rakennukseen, joka sijaitsee samalla pohjavesialueella toimintamme kanssa. Asetuksissa kielletään uusien eläinsuojien perustaminen pohjavesialueille.
- Paalit ovat välivarastossa meidän omilla maillamme ja ovat hevosten rehua.

KEURUSSELÄN YMPÄRISTÖNSUOJELUJAOSTON RATKAISU

Keurusselän ympäristönsuojelujaosto myöntää Erkki Laaksolle hevostallitoimintaa koskevan ympäristöluvan Keuruun kaupungin Pohjaslahden kylään tilalle Myllypelto RN:o 249-408-23-2. Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen sekä jäljempänä annettujen lupamääräysten mukaisesti.

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Yleinen ympäristönsuojelu

1. Toiminta tulee kokonaisuutena järjestää niin, ettei siitä aiheudu maaperän, pohjaintai pintaveden pilaantumisen vaaraa, yleisten teiden likaantumista, roskaantumista, hajuhaittaa, pölyhaittaa tai muutenkaan haittaa ympäristölle. Vahinkotilanteisiin ja niiden asianmukaiseen hoitoon on varauduttava ennalta.
2. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa luotettava selvitys mahdollisista suojaustoimenpiteistä nitraatin pohjaveteen kulkeutumisen ehkäisemiseksi valvontaviranomaiselle ja Keski-Suomen ELY-keskukselle **31.3.2018** mennessä. Selvityksen laatijan tulee olla asiaan hyvin perehtynyt konsultti ja selvitys tulee tehdä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Selvityksen pohjalta voidaan antaa pinta- ja pohjaveden suojelua koskevia lupamääräyksiä täydentäviä määräyksiä.

Lannan sekä pilaantuneen rehun varastointi ja käsittely

3. Lanta on varastoitava tiivispohjaisessa lantalassa. Lantala tulee tyhjentää riittävän usein niin, ettei lantalasta missään tilanteessa pääse valumia lantalan ulkopuolelle. Myös lannan kuormaus tulee tehdä tiivispohjaisella alustalla, josta maahan tippunut lanta tulee siivota välittömästi kuormauksen yhteydessä. Lantalan

eteen tulee **31.8.2018 mennessä** rakentaa kuljetuskontin kokoon nähden riittävän laaja tiivispohjainen alusta esimerkiksi maabetonilla tai asfaltilla. Myös lannan kuljetuksen tulee tapahtua asianmukaisella kalustolla siten, ettei lantaa joudu ympäristöön eikä naapureille aiheuteta kohtuutonta haittaa. Lannan kuljetukseen käytettävät tiet on pidettävä puhtaina ja ympäristöön joutunut lanta on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittaja vastaa myös mahdollisesti käyttämänsä urakoitsijan suorittamasta lannan kuljetuksesta ja levityksestä.

Lantalan ympärille tulee **31.8.2018 mennessä** rakentaa lantalan pohjataso alapuolelle salaojaputkisto, joka johdetaan sellaiseen vesipesälliseen tarkkailukäyttöön, josta on mahdollista ottaa vesinäyte. Kaivosta tulee ottaa kertaluonteinen vesinäyte syksyn 2018 aikana ja siitä tulee tutkia pH, sähkönjohtavuus, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), lämpötila, happi-, kokonaistyyppi-, ammonium- ja nitraattipitoisuudet sekä lämpökestoisten koliformisten bakteerien määrä. Näytteenoton voi yhdistää syksyn 2018 pohjavesinäytteenottoon. Tutkimustulokset tulee toimittaa viivytyksettä niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle. Mikäli tulosten perusteella on arvioitavissa, ettei lantala täytä tiiveysvaatimusta, tulee toiminnanharjoittajan esittää aikataulutettu suunnitelma toimista lantalan tiiveyden varmistamiseksi ja mahdollisesta väliaikaisesta lannan varastointijärjestelystä **yhden (1) kuukauden kuluessa tulosten saapumisesta**. Valvontaviranomainen voi myös tarvittaessa määrätä uusimaan näytteenoton.

4. Toiminnanharjoittajalla tulee jatkuvasti olla pitkäaikainen voimassa oleva sopimus lannan vastaanottajan kanssa. Jos lannan vastaanottaja vaihtuu, tulee muutoksesta ilmoittaa ja toimittaa kopio lannan vastaanottosopimuksesta valvontaviranomaiselle viivytyksettä.
5. Lannan luovutuksessa, aumauksessa ja peltolevityksessä on noudatettava voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen vesiin pääsyn rajoittamisesta (VNA 1250/2014). Luvan saajan tulee varmistaa, että myös lannan vastaanottajat ovat tietoisia siitä, mitä lannan levityksestä on määrätty edellä mainitussa asetuksessa.

Hevosenlanta-aumaa ei saa perustaa pohjavesialueelle eikä lantaa ei saa levittää pohjaveden muodostumisalueella sijaitseville pelloille. Pohjavesialueen reuna-vyöhykkeellä sijaitseville pelloille lantaa saa levittää keväisin ja kesäisin, kun se mullataan mahdollisimman nopeasti. Talousvesien hankintaan käytettävien kaivojen tai lähteiden ympärille jätettävä vähintään 30 - 100 metrin suojavyöhyke käsittelemättä lannalla maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen. Vesistöjen ja valtaojien läheisyydessä sijaitseville pelloille tulee jättää vähintään 5 metrin levyinen suojavyöhyke, jolle lantaa ei levitetä ja seuraavan viiden (5) metrin vyöhykkeellä pintalevitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Tulvaherkille pelloille lantaa saa levittää vasta kevättulvien kuivuttua. Veden kyllästämiselle pellolle lantaa ei saa levittää.

6. Pilaantunut rehu tulee varastoida lantalassa tai muulla tiiviillä alustalla, josta ei aiheudu valumia ympäristöön. Myös kuormausalustan tulee olla tiivis. Pilaantunut rehu voidaan kompostoida, käyttää peltolannoitteena tai toimittaa luvan omaavaan paikkaan käsiteltäväksi.

Toiminnanharjoittajan tulee esittää **31.3.2018 mennessä** valvontaviranomaiselle selvitys aikatauluineen pilaantuneen rehun asianmukaisen varastoinnin järjestämisestä. Mikäli tilalle rakennetaan uusi tiivispohjainen alusta pilaantuneen rehun varastointiin, tulee sitä koskeva suunnitelma esittää hyväksyttäväksi valvontavi-

ranomaiselle hyvissä ajoin, viimeistään yksi (1) kuukausi ennen suunniteltua rakentamista. Tällöin rakentaminen tulee toteuttaa **31.8.2018 mennessä**.

Hevosten laidun-, tarha- ja harjoitusalueet

7. Hoskarinjokeen rajoittuvat hevosten laidun- ja tarha-alueet on aidattava **30.6.2018 mennessä** ympärivuotisesti siten, että joenvarteen jää vähintään viisi (5) metriä leveä suojavyöhyke. Myös vuokralla olevat Hoskarinjokeen rajoittuvat laitumet tulee olla aidattuina niin, että joen varteen jää vähintään viiden (5) metrin suojavyöhyke niinä aikoina, kun laitumet ovat käytössä.
8. Hevosten laidunalueita tai jaloittelutarhaa ei saa sijoittaa pohjaveden muodostumisalueelle.
9. Laiduntavien eläinten määrä tai laidunnuksen kesto eivät saa ylittää laitumena käytetyn alueen maaperän tai kasvillisuuden kestävyyttä. Laidunten sekä tarha- ja harjoitusalueiden hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota ja lanta kerätä lantalaan säännöllisesti. Mikäli lantaa säilytetään esimerkiksi kottikärryissä ennen sen viemistä lantalaan, tulee kärryt peittää niin, etteivät linnut pääse levittämään lantaa. Lantalaan lannan keräyskärryt tai -astia tulee tyhjentää lantalaan päivittäin toimintapäivinä. Lanta tulee kerätä
 - kasvipeitteettömänä aikana jaloitteluun käytettäviltä laidunalueilta säännöllisesti vähintään aina keväisin ennen lumien sulamista, tarvittaessa useammin,
 - jaloittelutarha-alueilta vähintään viikoittain ja
 - maneesista sekä ratsastuskentältä aina ratsastustuntien välissä.

Hevosten kulkuväylien tulee olla päällysteeltään sellaisia, että ne kestävät eläinten kulkemisen eivätkä liety. Kulkuväylät on pidettävä siisteinä ja niille kertyvä lanta on kerättävä päivittäin lantalaan.

Mikäli tilalle rakennettaisiin uusi jaloittelutarha, tulee suunnitelma tarhan sijoittamisesta, pohjarakenteista ja vesienkäsittelyn järjestämisestä esittää valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen tarhan rakentamista.

10. Mahdolliseen pölyämisen torjuntaan tulee käyttää vettä. Suolaa tai muita pohjavedelle haitallisia aineita ei saa käyttää ei saa käyttää myöskään liukkauden torjuntaan.

Polttoaineiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi

11. Polttoaineiden varastointi tilalla on kielletty. Koneiden tankkaus tulee järjestää suojatusti siten, ettei siitä aiheudu polttoainepäästöjen vaaraa. Mikäli kasvinsuojeluaineita tai muita kemikaaleja käytetään, tulee varmistaa, että ne soveltuvat pohjavesialueella käytettäväksi. Kemikaalien varastoinnissa tulee noudattaa valmisteen käyttöturvallisuustiedotteessa annettuja ohjeita.

Pohjavedelle vahingollisten aineiden käsittelyssä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalta tulee käytävissä aina olla riittävä määrä imeytysainetta kuten turvetta sekä välineistöä vuodon keräämiseksi.

Jätteet ja jätehuolto

12. Toiminta tilalla on järjestettävä niin, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnassa syntyvät jätteet on lajiteltava ja hyödyntämiskelpoiset jätteet kerättävä erilleen. Jätteiden varastointi on toteutettava niin, ettei niistä aiheudu roskaantumista, hajuhaittaa tai muutakaan ympäristön pilaantumisen vaaraa tai huononnetta jätteiden hyödyntämismahdollisuuksia. Haittaeläimiä tulee tarvittaessa torjua.

Jätteet saa luovuttaa vain jätelain 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle. Hyödyntämiskelpoiset jätteet tulee toimittaa hyödynnettäväksi ensisijaisesti aineena ja toissijaisesti energiana, jos se on kohtuullisin kustannuksin mahdollista. Vain hyödyntämiseen kelpaamattomat jätteet saa toimittaa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle, elleivät ne ole vaaralliseksi jätteiksi luokiteltavia aineita.

Jätteiden, mukaan lukien pilaantunut rehu, polttaminen on kiellettyä.

13. Toiminnassa syntyvät vaaralliset jätteet kuten jäteöljyt, käytetyt öljynsuodattimet, akut, käyttökelvottomat torjunta-aineet sekä loisteputket on säilytettävä ehjissä suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa tiivispohjaisessa lukittavassa varastossa. Vaaralliset jätteet on toimitettava vähintään kerran vuodessa asianmukaiseen ympäristöluvan omaavaan vastaanottopaikkaan.
14. Kuolleiden eläinten hävittämisessä tulee noudattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveysturvasta ja sen toimeenpanoasetusta N:o 142/2011, ellei eläintä käytetä teuraaksi. Mikäli hevonen haudataan, hautaamisesta ei saa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Eläimiä ei saa haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suojal alueelle, alle 250 metrin etäisyydelle kaivosta tai vesistöön viettävään rinteeseen tai alueelle, joka tullaan kyntämään tai kaivamaan pian hautaamisen jälkeen. Hautaaminen tulee tehdä vähintään yhden metrin syvyydelle.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

15. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehitymisestä ja otettava sitä soveltuvin osin käyttöön, mikäli se vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

16. Toiminnanharjoittajan tulee varautua ennakolta toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi sekä niiden terveydelle tai ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Mahdollisista häiriöistä ja poikkeuksellisista tilanteista, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, on välittömästi ilmoitettava Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle tai alueelliselle pelastuslaitokselle, mikäli kysymys on öljy- tai kemikaalivahingosta. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä heti toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi sekä poikkeuksellisten tilanteiden uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

17. Hevostallien, lantalan, umpisäiliöiden ja muiden maaperän, pinta- ja pohjavesien suojelun kannalta olennaisten rakenteiden ja teknisten laitteiden (esimerkiksi umpisäiliöiden täyttymishälyttimet) kuntoa ja tiiviyyttä on tarkkailtava säännöllisesti ja havaitut rikkoumat korjattava viivytyksettä. Lantalan tiiviys tulee tarkastaa aina lantalan tyhjennyksen yhteydessä. Rakenteiden kunnon tarkkailusta ja tehdyistä korjaustoimista tulee pitää kirjaa, joka on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaiselle.
18. Toiminnanharjoittajan tulee tarkkailla toiminnan vaikutuksia pohjaveteen vähintään kaksi kertaa vuodessa (kevät ja syksy) otettavalla vesinäytteellä. Vesinäytteistä tulee tutkia pH, sähkönjohtavuus, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), lämpötila, happi-, kokonaistyyppi-, ammonium- ja nitraattipitoisuudet sekä lämpökestoisten koliformisten bakteerien määrä. Näyte voidaan ottaa Lastenkodin pohjavesiselvityksen kartassa esitetystä havaintopisteestä 17A tai muusta ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa erikseen sovittavasta havaintoputkesta. Tarkkailua voidaan tarvittaessa muuttaa valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Jos tarkkailussa havaitaan pohjaveden tilan huononemista, tulee toiminnanharjoittajan esittää valvontaviranomaiselle lupamääräyksessä 2 edellytettyyn selvitykseen perustuva suunnitelma toimenpiteistä kuormituksen vähentämiseksi.

19. Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Analyysitodistuksissa on esitettävä käytetyt menetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta. Näytteenottotulokset analyysitodistuksiin on toimitettava valvontaviranomaiselle, Keuruun Vedelle ja Keski-Suomen ELY-keskukselle viivytyksettä niiden valmistuttua.
20. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa vuosittain helmikuun loppuun mennessä valvontaviranomaiselle edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenveto, joka sisältää vähintään seuraavat tiedot:
 - tilan eläinmäärä niin, että hevosten (säkäkorkeus yli 150 cm), ponien (säkäkorkeus 120 – 150 cm) ja pienponien (alle 120 cm) lukumäärä on eritelty,
 - muodostuneen lannan määrä ja sen toimituspaikat,
 - kuolleiden eläinten määrä, käsittely ja toimituspaikat sekä
 - hevostallitoiminnassa syntyneet jätteet (laji, määrä ja toimituspaikka mukaan lukien pilaantunut rehu).

Toiminnan vastuhenkilö

21. Toiminnalla tulee olla nimetty vastuhenkilö, joka on tietoinen ympäristöluvassa annetuista määräyksistä ja jonka yhteystiedot ovat valvontaviranomaisen tiedossa. Mikäli vastuhenkilön nimi ja/tai yhteystiedot muuttuvat, on muutoksesta ilmoitettava viipymättä valvontaviranomaiselle.

Toiminnan lopettaminen

22. Toiminnanharjoittajan muuttumisesta, toiminnan olennaisesta muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti valvontaviranomaiselle. Ilmoituksessa on selvitettävä alueen kunnostukseen liittyvät toimenpiteet ja niiden aikataulut. Toiminnan loppuessa tai keskeytyessä on varastoitua lanta ja muut jätteet toimitettava asianmukaiseen hyötykäyttöön tai keräykseen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta. Lupaa ei myöskään saa myöntää vastoin alueella voimassa olevaa asemakaavaa eikä lupapäätöksellä saa vaikeuttaa oikeusvaikutteisen yleiskaavan tai maakuntakaavan toteuttamista. Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Kysymyksessä on 1980-luvun lopulla alkanut hevostallitoiminta. Toiminnalle on ollut ympäristönsuojelulain mukainen vuonna 2010 myönnetty, syksyllä 2013 lainvoiman saanut määräaikainen ympäristölupa, jonka voimassaolo päättyi 31.12.2016. Lupapäätöksen määräaikaisuuden perusteena oli, että alueen pohjavedessä oli todettu huomattavasti kohonneita nitraattipitoisuuksia ja ettei toiminnan vaikutuksista alueen pohjaveteen ja mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemismahdollisuuksista ollut riittävästi tietoa lupapäätöksen myöntämiseksi toistaiseksi voimassa olevana. Luvan myöntämisen jälkeen tilalla käytettävissä olevien eläinpaikkojen määrässä tai ratsastustallitoiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia, mutta tilan ympäristönsuojelun tasoa on parannettu rakentamalla tilalle lantala. Tilan lähiympäristön toiminnoissa ei myöskään ole tapahtunut muutoksia, mutta alueelle on vahvistettu Pohjoisjärven osayleiskaava, jossa alle 200 metrin etäisyydelle hevostallista on osoitettu kolme uutta ohjeellista rakennuspaikkaa. Hevostallitoiminta on otettu huomioon kaavavarauksissa ja toiminta on kaavan mukaista.

Edellisen lupakäsittelyn jälkeen on uusia pohjaveden tutkimustuloksia neljä (4) vuosilta 2016 – 2017. Vuonna 2001 valmistuneen Lastenkodin pohjavesiselvityksen tuloksiin (keskimäärin 15 mg/l) verrattuna pohjaveden nitraattipitoisuus on laskenut vaihdellen välillä 3,0 – 10,0 mg/l, mutta on edelleen koholla verrattuna luonnontilaiseen pohjaveteen, jonka nitraattipitoisuus on noin 1 mg/l. Toisaalta pohjaveden ammoniumtyypipitoisuus ja syksyn 2017 näytteessä myös nitriittipitoisuus ovat kohoineet aikaisemmasta, mikä voi liittyä useaan eri tekijään. Happipitoisessa pohjavedessä typpi on pääsääntöisesti nitraattimuodossa, mutta pohjaveden happitilanteen heikentyessä nitraatti alkaa vähitellen muuttua nitriitti- ja ammoniummuotoon. Esimerkiksi tuoreiden jätevesipäästöjen typpi on suurelta osin nitriitti- ja ammoniummuodossa, koska hapettumista ei ole ehtinyt tapahtua. Lastenkodin pohjavesiselvityksen tuloksissa pohjaveden happipitoisuus on ollut hyvä. Happitilanteen heikkene-

minen voi aiheutua muun muassa liiallisesta vedenotosta, rantaimetyymisestä, virtaussuuntien muutoksista tai orgaanisen aineksen hajoamisesta. Myös näytteenottoon käytettävä vanha rautaputki voi vaikuttaa näytetuloksiin, sillä putken mahdollinen ruostuminen kuluttaa happea ja voi nostaa nitriitti- ja ammoniumtasoa. Erityisesti tyyppiyhdisteet kulkeutuvat maaperässä helposti alaspäin ja tyyppiyhdisteiden huuhtoutuminen maaperästä voi jatkua pitkiä aikoja kuormituksen päätyttyäkin. Yhdisteiden keskinäinen määrä vaihtelee sitä enemmän, mitä lähempänä päästölähdettä ollaan. Lintusyrjänharjun pohjavesialueella ei sijaitse muita eläintiloja. Keuruun kaupungin pohjavesialueiden suojelusuunnitelman (Keuruun kaupunginhallitus 4.9.2017 § 234) mukaan Lintusyrjänharjun pohjavesialueella on kaikkiaan noin 108 hehtaaria viljelyssä olevaa peltoalaa, josta noin 3,8 hehtaaria luvan saajalla. Myllypellon tila sijaitsee kuitenkin pohjavesialueen pohjoisosassa ja valtaosa viljelystä peltoalasta sijaitsee tilasta pohjaveden virtaussuunnassa etelään.

Ammoniumtyppipitoisuuden nouseva kehitys sekä huomattava nitriittipitoisuuden kohoaminen viimeisimmässä näytteessä ovat pohjaveden tilan kannalta kielteisiä muutoksia ja riski pohjaveden laadulle. Tutkimustulosten vähäisyyden ja suppeuden vuoksi ammonium- ja nitriittipitoisuuden kohoamisen syitä ei ole mahdollista tarkemmin tässä vaiheessa arvioida. Koska muutokset voivat johtua myös hevostallitoiminnan aiheuttamasta kuormituksesta, Keurusselän ympäristönsuojelujaosto katsoo, ettei toistaiseksi voimassa olevaa lupaa ole tässä vaiheessa mahdollista myöntää. Lupapäätöksen ja sen määräysten mukaisesti toimittaessa toiminnalle voidaan kuitenkin myöntää määräaikainen ympäristölupa 31.12.2022 asti. Lupapäätöksen voimassaoloaikana seurataan lupapäätöksessä edellytettyjen toimien vaikutusta alueen pohjaveden tyyppiyhdisteiden pitoisuuteen. Tutkimusten tiedot ovat olennaisia arvioitaessa uuden luvan myöntämisedellytyksiä tämän lupakauden päättyessä.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen muu maankäyttö ja sitä ohjaavat kaavat. Lupamääräysten tavoitteena on ehkäistä haitalliset ympäristövaikutukset ennakoita tai rajoittaa ne mahdollisimman vähäisiksi. Lupamääräyksiä on muutettu niin, että ne vastaavat nykyistä lainsäädäntöä. Luparatkaisussa on otettu huomioon myös Kokemäenjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2021 ja Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016 – 2021. Lupamääräyksissä on edellytetty aikaisempaa laajempaa pohjavesitarkkailua mahdollisten pohjavesivaikutusten selvittämiseksi sekä toimia kuten lannan säännöllistä keräämistä harjoittelualueilta ja laitumilta ja Hoskarinjokeen rajoittuvien laidunten aitaamista pinta- ja pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Yleinen ympäristönsuojelu (lupamääräykset 1 - 2)

Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittajalla on velvollisuus järjestää toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakoita. Hevostallitoiminnan ympäristönsuojelun tason ylläpitäminen edellyttää ympäristövaikutusten jatkuvaa seuranta ja ympäristönsuojelutoimien kehittämistä. Mikäli ympäristönsuojelun tavoitteita ei saavuteta tai toiminnasta syntyy ennalta arvaamattomia ympäristövaikutuksia, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi.

Velvollisuus selvittää suojaustoimenpiteitä nitraatin pohjaveteen kulkeutumisen ehkäisemiseksi on katsottu tarpeelliseksi pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja mahdollisten suojaustoimenpiteiden toteuttamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla

sekä toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseksi. Suojaustoimenpiteet voivat olla rakenteellisten ratkaisujen lisäksi myös toimintaan liittyviä käytänteitä tai huoltotoimia kuten kasvipeitteettömien tarha- ja harjoitusalueiden pintamaan vaihtaminen ajoittain, sillä korkeimmat ravinnepitoisuudet ovat tarhojen pintakerroksessa. Selvitykseen liittyy myös jaloittelualueiden valumavesien käsittelyn tehostamistarpeen arviointi. Selvityksen laadintaa koskevan määräyksen tarkoituksena on varmistaa selvityksen asianmukaisuus.

Lannan sekä pilaantuneen rehun varastointi ja käsittely (lupamääräykset 3 – 6)

Asianmukainen lantahuolto on ensiarvoisen tärkeää haitallisten pohja- ja pintavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Lähtökohtaisesti tiloilla tulee olla 12 kuukauden varastointitilavuustarvetta vastaava lantala. Vuonna 2010 annetussa ympäristölupapäätöksessä toiminnanharjoittaja veloitettiin rakentamaan asianmukainen lantala sekä esittämään lannan luovutuksesta kirjallinen, pidempiaikainen (vähintään 5 vuotta) luovutussopimus, mikäli lannan varastointitilavuutta esitetään korvattavaksi lannan luovutuksella. Tilalla tuli kuitenkin olla vähintään neljän (4) kuukauden varastointitilavuustarvetta vastaava lantala (Keski-Suomen ympäristökeskuksen kirje 19.8.2009, Dnro KSU-2009-Y223-123: Kannanotto lannan varastointitilojen mitoituksista ja siitä poikkeamisesta tilanteesta, kun lantaa luovutetaan toiselle tilalle). Tilalle on rakennettu vuonna 2012 laskennalliselta tilavuudeltaan 180 m³:n kokoinen katettu lantala, joka rakentamisaikana voimassa olleiden mitoitusohjeiden (VNA 931/2000) mukaan vastaa noin seitsemän (7) kuukauden varastointitilavuustarvetta. Nykyisin voimassa olevan mitoitusohjeen (VNA 1250/2014) mukaan lantalatilavuus vastaa noin viiden (5) kuukauden tarvetta, mikä vastaa myös toiminnanharjoittajalta saatua tietoa lantalan riittävydestä. Lannan varastointitilavuus voidaan katsoa riittäväksi edellyttäen, että toiminnanharjoittajalla on jatkuvasti voimassa oleva, pitkäaikainen lannan luovutus-sopimus sellaisen toimijan kanssa, jolla on ympäristölupa lannan vastaanottoon. Pitkäaikaisella luovutussopimuksella tarkoitetaan vähintään 5 – 10 vuoden sopimusta.

Lannan ja rehujätteen kuormaamiseen käytettävien alueiden tulee valtioneuvoston eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta antamasta asetuksesta (1250/2014) poiketen olla tiivispohjaisia. Kuormauksen yhteydessä maahan saattaa pudota lantaa tai valumavesiä, mikä saattaa aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista, mikäli kuormaamista ei toteuteta tiiviillä alustalla. Tällä hetkellä lantalassa ei ole riittävää kuormauslaattaa ja tilalla tehtyjen tarkastusten perusteella myös lantalan edustalla maaperä on märissä olosuhteissa helposti liettyvää. Määräys on tarpeen Lintusyrjänharjun pohjavesialueen suojelemiseksi.

Lantalan ympärille on pohjaveden suojelemiseksi edellytetty rakennettavaksi salaojaputkisto ja tarkkailukaivo, jotta mahdolliset vuodot voidaan havaita. Salaojat ja tarkkailukaivo oli edellytetty rakennettavaksi lantalan rakentamisen yhteydessä jo aikaisemman lupapäätöksen lupamääräyksessä 5. Rakenteet on kuitenkin mahdollista tehdä myös jälkikäteen. Kertaluonteinen näytteenotto on edellytetty tehtäväksi lantalan tiiveyden varmistamiseksi. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä uusi-maan näytteenoton tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin, mikäli vuotoja havaitaan.

Lupamääräys 4 informatiivinen ja se on annettu maaperän, pinta- ja pohjavesien sekä mahdollisten talousvedenottoaikojen suojelemiseksi. Vaikka lanta pääosin toimitetaan Humuspehtoori Oy:lle käsiteltäväksi, käyttää toiminnanharjoittaja satunnaisesti lantaa myös itse käytössään olevien peltojen lannoitukseen (kuivaheinän viljely). Lannan käyttö luokitellulla pohjavesialueella, varsinkin varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella, aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n vastaista pohjaveden pilaantumisvaaraa. Valtioneuvoston asetuksessa 1250/2014 on annettu määräykset

suojavyyhykkeiden vähimmäisleveyksistä. Lanta tulee levittää keväällä tai kesällä lannoitusvaikutuksen varmistamiseksi ja huuhtoutumisriskin vähentämiseksi.

Toiminnanharjoittaja on toimittanut pilaantuneen rehun pieninä erinä Humuspehtoori Oy:lle lannan mukana, mutta pilaantunut rehu on varastoitu maapohjalla. Myös rehun varastoinnista voi aiheutua ravinne- ja orgaanista kuormitusta, minkä vuoksi pilaantuneen rehun asianmukainen varastointi on tarpeen pinta- ja pohjaveden suojelemiseksi.

Hevosten laidun-, tarha- ja harjoitusalueet (lupamääräykset 7 – 10)

Vuonna 2010 myönnettyssä ympäristöluvassa edellytettiin Hoskarinjokeen rajoittuvien laidunten aitaamista niin, että joen varteen jää vähintään 10 metrin levyinen suojavyyhyke. Vaasan hallinto-oikeus täsmensi lupamääräystä päätöksessään 5.12.2011 nro 11/0845/2 niin, että hevosten jaloittelu- ja laidunalueet tulee aidata ympärivuotisesti siten, että Hoskarinjoen varteen jää vähintään 10 metrin suojavyyhyke niiden hakojen osalta, joista hevosilla on tosiasiallinen pääsy veteen. Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut määräystä, mutta pidensi määräajan 31.1.2014 asti. Aitausta ei ole toteutettu.

Hoskarinjoen rantapenkka on pääosin jyrkkä ja merkkejä hevosten käymisestä joesa on vain pienillä alueilla kuten Hoskarinjoen ylittävän sillan pohjoispuolella. Hevoset kuitenkin käyttävät ympäri vuoden käytössä olevia laidunalueita rantapenkkaan asti, jolloin erityisesti kasvipeitteettömänä aikana alueet ovat hyvin alttiita eroosiolle ja valumille. Tarkastuksilla on myös ollut todettavissa, että laidunalueiden pintamaa on hyvin hienojakoista ja helposti liettyvää. Tutkimuksissa on todettu, että suojavyyhykkeillä voidaan merkittävästi pienentää pintavalunnan aiheuttamaa kuormitusta. Keurusselän ympäristönsuojelujaosto katsookin, että laidunten aitaaminen vain niiden hakojen osalta, joista hevosilla on tosiasiallinen pääsy jokeen, ei ole vesiensuojelun tavoitteiden kannalta riittävää alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Hevosten tarvitseman laiduntilan varmistamiseksi on suojavyyhykkeen leveydeksi hyväksytty vähintään viisi (5) metriä, mutta leveämpi vähintään 10 metrin suojavyyhyke on suositeltava erityisesti talviaikaan käytettävien hakojen osalta. Hoskarinjoen vesiensuojelullisten tavoitteiden toteuttamiseksi aitaamisvelvoite on katsottu perustelluksi myös joen länsipuolella sijaitsevien toiminnanharjoittajalla vuokralla olevien laidunten osalta.

Pohjaveden muodostumisalueella hevosten laiduntaminen ja jaloittelu on kielletty pohjaveden suojelemiseksi.

Laidunten laidunkuormitusta sekä lannan keräämistä laidun-, jaloittelu- ja harjoitusalueilta, maneesi mukaan lukien, koskeva lupamääräys on annettu haitallisten pohja- ja pintavesivaikutusten synnyn ehkäisemiseksi. Ylilaiduntamiseen liittyy ravinteiden huuhtoutumis- ja ylilannoitusriski maaperän tiivistymisen ja ravinteita käyttävän kasvillisuuden kulumisen vuoksi. Vastaavasti ympärivuotinen jaloittelu maapohjaisilla laidun- / tarha-alueilla aiheuttaa riskin laadulle, koska kasvipeitteettömiltä alueilta ravinteet huuhtoutuvat sade- ja sulamisvesien mukana. Kasvipeitteettöminä aikoina laidunalueet ovatkin verrattavissa kuormitukseltaan jaloittelutarha-alueisiin, joiden valumavesien ravinne- ja ulostemikrobimäärä voi olla moninkertainen viljelypellon valumavesiin verrattuna.

Mikäli tilalle rakennettaisiin jaloittelutarha, tulee sitä koskeva suunnitelma esittää lupaviranomaiselle etukäteen. Määräys on annettu tiedonkulun turvaamiseksi, tarhan asianmukaisuuden toteuttamiseksi ja valvonnan helpottamiseksi. Suunnitelmassa tulee erityisesti ottaa huomioon pohja- ja pintavesien suojeleminen.

Pölyämisen ja liukkauden torjuntaa koskeva määräys on katsottu tarpeelliseksi pohjavesien suojelemiseksi.

Polttoaineiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi (lupamääräys 11)

Polttoaineiden ja muiden kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskeva lupamääräys on annettu haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi.

Jätteet ja jätehuolto (lupamääräykset 12 – 14)

Jätelain periaatteiden mukaisesti kaikessa toiminnassa on huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Hyötykäyttökelpoiset jätteet kuten paperi, pahvi, muovi, lasi ja metalli on ensisijaisesti pyrittävä uudelleen käyttämään tai kierrättämään ja toissijaisesti hyödyntämään energiana. Mikäli se ei ole mahdollista, on ne toimitettava asianmukaiseen loppukäsittelyyn.

Kemikaalien sekä vaarallisten ja muiden jätteiden oikeanlaisella säilyttämisellä ja toimittamisella asianmukaiseen käsittelyyn ehkäistään niistä terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä ja haittoja. Vaarallisia jätteitä ovat esimerkiksi loisteputket, akut, jäteöljyt ja lääkkeet. Jätehuolto on hoidettava kunnallisten jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla. Kemikaalien varastoinnissa ja käytössä tulee ottaa huomioon kunkin valmisteen käyttöturvallisuusohjeissa annetut määräykset. Tilalla kuolleiden eläinten asianmukaisella hävittämisellä rajoitetaan tartunta- ja terveydellisiä riskejä.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) (lupamääräys 15)

Ympäristönsuojelulaki velvoittaa ennaltaehkäisemään ja minimoimaan haitat sekä käyttämään parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja noudattamaan ympäristön kannalta parhaimpia työmenetelmiä. Tämä voi koskea esimerkiksi tehostettua lannan keräämistä lantalaan ulkoalueilta, pilaantuneen rehun varastointia, tarha-alueiden valumavesien käsittelyä tai ravinteiden huuhtoutumista ehkäisevien suojausten käyttämistä. Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa ottamaan käyttöön uutta tekniikkaa luvan voimassaolon aikana, jos päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia. Lainsäädännön muutokset on otettava huomioon toiminnassa.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet (lupamääräys 16)

Määräyksellä varmistetaan tiedonkulku viranomaiselle tilanteessa, jossa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua merkittävää haittaa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi lantavarastojen rikkoutumiset ja öljyvahingot.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset (lupamääräykset 17 – 20)

Säännöllinen rakenteiden ja teknisten laitteiden kunnan tarkkailu on olennainen osa toiminnanharjoittajan tarkkailuvelvoitetta, sillä rakenteiden tilaa seuraamalla voidaan nopeasti puuttua ongelmakohtiin ja ennaltaehkäistä niistä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja. Mikäli rakenteissa tai laitteissa havaitaan vaurioita tai vikoja, jotka voivat johtaa päästöjen syntyyn, on ne korjattava välittömästi. Tarkkailuista ja huolloista on pidettävä kirjaa, johon merkitään tarkastusten päivämäärät, niissä tehdyt havainnot ja tarvittavat huoltotoimenpiteet.

Lannan varastoinnin lisäksi kuormitusta pohjaveteen voi aiheutua muun muassa lannan käsittelystä ja levityksestä, eläinten laidunnuksesta ja talviaikaisesta jaloittelusta sekä mahdollisesti maneesista. Säännöllinen pohjavesitarkkailu on välttämätöntä toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien haitallisten pohjavesivaikutusten havaitsemiseksi ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi. Myös toiminnanharjoittajalla on velvollisuus olla tietoinen toimintansa ympäristövaikutuksista. Valvontaviranomainen voi muuttaa tarkkailua tarkkailusta saatavan tiedon perusteella, mikäli se katsotaan perustelluksi tai tarvittaessa antaa lisämääräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojelulain 108 §:n mukaan tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset ovat tarpeen lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi.

Toiminnan vastuuhenkilö (lupamääräys 21)

Valvonnan kannalta on tärkeää, että toiminnalle on nimetty vastuuhenkilö, jolla on riittävät tiedot toiminnasta ja sen ympäristönsuojelun toteuttamisesta. Vastuu- ja yhteyshenkilö huolehtii toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä valvonnasta ja kirjanpidosta. Lisäksi vastuuhenkilön on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä sekä ympäristöhaittojen poistamisesta. Henkilön ajantasaisien yhteystietojen tulee olla valvontaviranomaisen tiedossa toimintaa koskevan asiain nopeuttamiseksi.

Toiminnan lopettamista koskeva lupamääräys (lupamääräys 22)

Lupamääräys on annettu valvonnallisista syistä. Toiminnan olennaista muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden perusteella varmistetaan tiedonkulku ympäristöviranomaiselle niin, että ilmoituksen perusteella voidaan tarkastella muutoksen vaikutuksia voimassaoleviin lupamääräyksiin ja arvioida mahdollisen uuden ympäristöluvan tarvetta. Toiminnan loppuessa ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selvitettävä tarvittavat alueen kunnostamiseen liittyvät toimet sekä niiden aikataulu. Toiminnan lopettaminen edellyttää, että toimintaan liittyneet ympäristöriskit ja jätteet on poistettu.

VASTAUS LAUSUNNOISSA, MUISTUTUKSISSA JA MIELIPITEISSÄ ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 2 – 3, 5, 7 – 9 ja 18 lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla sekä myöntämällä ympäristölupa määräaikaisena. Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 2 - 3, 9 ja 18 sekä lupapäätöksen määräaikaissuudessa ja Keuruun Veden lausunto lupamääräyksissä 2, 18 – 19. Muistutukset on otettu huomioon lupamääräyksissä 3 – 7, 12 ja 18.

LUVAN VOIMASSAOLO

Lupa on voimassa määräajan 31.12.2022 saakka. Uusi lupahakemus tulee toimittaa Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 31.12.2021 mennessä. Myös toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää ympäristölupaa.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman. Lupamääräyksen 18 mukainen pohjavesitarkkailu tulee kuitenkin toteuttaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6 - 8, 11, 12, 14 - 17, 19, 20, 27 - 29, 34, 39, 40, 42 - 44, 48, 49, 51 - 53, 58, 62, 65, 66, 70, 83 - 85, 87, 94, 170, 190, 191, 198, 200 ja 205 §

Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15 - 17, 29, 72, 118, 120 ja 122 §

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 3, 17 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2, 11, 12, 14 ja 15 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4 ja 7 - 9 §

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystäätöistä (EY 1069/2009)

Muut ohjeet

Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräykset ja -ohjeet (MMM-RMO-C4)

Ympäristöministeriö 2008: Hevostallityöryhmän raportti.

Ympäristöministeriön moniste 121/2003: Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystäätöistä (1069/2009) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (142/2011)

Hevostietokeskuksen julkaisu 13 (2013): Tallinhoitajan opas.

Hevostietokeskuksen julkaisu 9 (2008): Tallien toimintaympäristöt ja tilatarvevaatimukset.

YMPÄRISTÖLUPAMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Ympäristölupamaksu on **440,00 euroa** (alv 0%). Maksu peritään jälkilaskutuksella.

Käsittelymaksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen Keuruun kaupunginvaltuuston 17.4.2000 (34 §) ja Keurusselän ympäristönsuojelujohtajan 17.12.2014 (104 §) hyväksymään Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupungeissa noudatettavaan ympäristönsuojeluviranomaisen taksaan. Taksan kohdan 5.1 mukaan määrääikäisen luvan mukaisen toiminnan jatkamista koskevan lupahakemuksen käsitte-

lystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta (880,00 euroa).

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija (saantitodistuksella)

Jäljennös päätöksestä (sähköisesti)

Keski-Suomen ELY –keskus

Keuruun kaupunginhallitus

Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Keuruun Vesi

Keuruun kalastusalue

Jäljennös päätöksestä (postitse)

Pohjoislahden osakaskunta

AA ja BA

Muu tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla Keuruun kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja Keuruun kaupungin internet –sivuilla sekä lähettämällä tiedoksi päätöksestä niille, jotka ovat saaneet tiedon hakemuksesta.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja / tai päätöksestä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella Vaasan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen antopäivästä (YSL 190 §). Valitusaika päättyy 19.1.2018.

Liitteet Valitusosoitus

ympäristönsuojelusihteeri

Taina Lahtinen-Joensalmi